

Saatteeksi

Kommunismi täytti tänä vuonna vuosia sekä maailmalla että Suomessa. Suuria mekastamatta niin kuin aaveeksi aikoinaan mainitulle opille ja liikkeelle sopii. Kovin suurta ääntä ei ole pitänyt kommunismin tutkimukseen, vaikka se on saanut Suomessakin uutta pontta 1990-luvulla.

Moskovan arkistojen aukeaminen ja Neuvostoliiton romahdus loivat kommunismin tutkimiselle uuden haasteen, johon Suomessa on pystytty vastaamaan varsin hyvin: on huomattu, että kylmän sodan aikaiset selitykset eivät riitä ja että uusi tilanne vaatii uusia kysymyksiä ja lähestymistapoja.

Suomalainen tutkimus on kiinnostunut ennen muuta Suomesta. Tämänkin kirjan artikkelit kertovat siitä, miten suomalaiset kommunistit pyrkivät muuttamaan kansallista ja paikallista ympäristöään ja miten se puolestaan muokkasi heidän kokemuksiinsa, ajattelutapojaan ja toimintaansa. Tutkimus ei silti ole pelkkää kansallista historiaa, vaan kansainvälisyys näkyy siinä tämänkin päivän ihmistä askarruttavina kysymyksinä siitä, miten kansainvälinen, kansallinen ja paikallinen kohtaavat ja mitä merkitystä niillä on ihmisten haaveille, identiteetille ja toiminnalle.

Kirja osoittaa myös, että suomalainen kommunismitutkimus ei ole niin yksituumaista kuin kommunistisen liikkeen aikoinaan kuviteltiin tai toivottiin olevan. Siinä näkyvät eri tieteenalojen kysymyksenasettelut ja suuntaukset. Tutkimuksen pääpaino on ollut poliittisessa historiassa, mutta aatteellisten, kulttuuristen, sosiaalisten ja taloudellisten puolten tarkastelu on viime aikoina lisääntynyt. Niiden merkitystä painotti myös Suomen Historiallisen Seuran keväällä julkaisema *Communism: National & International* -kirja. Se ja tämä kirja osoittavat suomalaisen kommunismitutkimuksen aaveen kummittelevan elinvoimaisena.

Tauno Saarela

